

Huvudman

Ale kommun
kommun@ale.se

Beslut

Datum 2025-12-18

Dnr SI 2025:3960

Sida 1 (6)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Aroseniussskolan i Ale kommun, nu fråga om uppföljning av beslut den 18 juni 2025.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Ale kommun en anmärkning avseende brister rörande garanterad undervisningstid i förhållande till skolans utformning av skolans val. Ale kommun ska senast **måndag den 20 april 2026** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:3960) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2025 genomfört en riktad tillsyn av Aroseniussskolan i Ale kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande garanterad undervisningstid.

Skolinspektionen har den 18 juni 2025 beslutat att förelägga Ale kommun att senast den 1 september 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande garanterad undervisningstid.

Ale kommun har den 27 augusti 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har i uppföljningen genomfört intervjuer med lärare, personal i elevhälsan samt skolans rektor den 7 november 2025. Därtill har Skolinspektionen genomfört ett oanmält besök vid skolenheten den 5

november 2025 då Skolinspektionens utredare närvarade vid 16 lektioner. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Ale kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens tillsyn framkom brister avseende den garanterade undervisningstiden. Skolinspektionen bedömde att antalet inställda lektioner vid Aroseniussskolan inte kompenserats i tillräcklig utsträckning för att eleverna skulle få sin garanterade undervisningstid. Utredningen visade att eleverna gått miste om så mycket undervisningstid i bland annat matematik och samhällsorienterade ämnen att elevernas minsta garanterade undervisningstid inte säkerställdes. Det framkom även av tillsynen att Aroseniussskolan organiserat mentorstid i form av skolans val där skolenheten tagit undervisningstid från flera ämnen och använt till mentorstid/skolans val.

Huvudmannen har i sin redovisning skickat in timplanen för läsåret 2025/2026. Vid tidigare tillsyn framkom av timplanen att flera klasser i nuvarande årskurs 8 och 9 hade tillagd tid i timplanen för så kallad återläsning i bland annat svenska, matematik, naturorienterade och samhällsorienterade ämnen. Av huvudmannens inskickade reviderade timplan framgår att ytterligare tid för två klasser har justerats där ytterligare timmar har lagts till i matematik samt samhällsorienterade ämnen.

I intervju uppger lärare att skolledningen lagt till ytterligare timmar för samtliga årskurser i flera ämnen för att kompensera tidigare terminers inställda lektioner. Vidare uppger lärare att det numera finns fast anställda vikarier och att det vid längre sjukskrivningar bland personalen till största delen finns tillsatt personal.

Rektorn uppger i intervju att skolenheten tilldelats mer resurser vilket inneburit att rektorn kunnat anställa fasta vikarier samt fler ordinarie personal. Rektorn uppger vidare att flera insatser sattes in för eleverna i dåvarande årskurs 9 under vårterminen. Bland annat förlängdes skoldagar, raster kortades ner och eleverna fick möjlighet till återläsning av lektioner. Rektorn uppger att det under höstterminen varit totalt två inställda lektioner. Hen uppger också att inställda lektioner, schemat och garanterad undervisningstid bevakas dagligen.

Vid Skolinspektionens oanmälda besök vid skolenheten den 5 november 2025 gjorde utredarna besök vid 16 lektioner för att se huruvida avsatt schema följdes. Inför tillsynsbesöket tog utredarna därför del av aktuella elevscheman. 15 av 16 lektioner genomfördes i enlighet med det schema som Skolinspektionen tagit del av. En lektion var enligt schemat svenska men byttes till matematik med anledning av att läraren i svenska var sjuk. Lärare uppgav efteråt i intervju att lektionen i svenska flyttades till eftermiddagen den dagen och bytte plats med matematiklektionen.

Av inskickad redovisning från huvudmannen framgår vidare att skolenheten fortsatt använder sig av skolans val. Skolans val beskrivs enligt redovisningen som något som utgår från temat "Tillsammans i ett demokratiskt och hållbart samhälle". Det framgår av redovisningen att timmar i bland annat bild, idrott och hälsa, samhällsorienterade ämnen, teknik och hem- och konsumentkunskap använts till skolans val.

I intervju uppger lärare att arbetslagen planerar lektionsinnehållet för skolans val och att mentorstiden används för detta. Vid Skolinspektionens fråga kring vilket centralt innehåll som skolans val utgår ifrån uppger samtliga lärare i intervjun att de inte känner till att skolans val ska utgå från centralt innehåll. En lärare uppger att de utgår från uttalat tema snarare än att de tittar på någon kursplan. Exempelvis har de riktat det mot gymnasievalet för eleverna i årskurs 9 medan vissa arbetslag har arbetat mer med mindset.

Rektorn uppger i intervju att utformningen av skolans val görs genom fri tolkning av lärarna, men att det kan komma instruktioner från skolledningen om fokusområde. Rektorn uppger att det är tydligt för samtliga vilka ämnen som skolan tagit timmar från till skolans val och att lärarna därför bör känna till att dessa ämnens centrala innehåll ska ingå i skolans val.

Rättslig reglering

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. (10 kap. 5 § skollagen)

Bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen. (9 kap. 3 § skolförordningen (2011:185))

Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden. (9 kap. 4 § skolförordningen (2011:185))

Av bilaga 1 till skolförordningen framgår den minsta garanterade undervisningstiden i timmar per stadium och ämne. Där anges att undervisningstiden för elever på högstadiet ska vara minst 280 timmar i idrott och hälsa, 405 timmar i samhällsorienterande ämnen och 400 timmar i matematik. Därtill anges i skolförordningen att vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska, språkval och matematik får dock inte minskas (Bilaga 1 till skolförordningen).

Undervisning i ett ämne inom skolans val ska till sitt innehåll och inriktning vara förenlig med kursplanen, kriterierna för bedömning av kunskap (9 kap. 11 § skolförordningen (2011:185)).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtagit tillräckliga åtgärder för att eleverna ska ges den garanterade undervisningstiden utifrån beslutad timplan. Bedömningen grundar sig bland annat på den reviderade timplanen. Den säkerställer att klasserna som tidigare gått miste om undervisningstid nu garanteras ytterligare undervisningstid. Det innebär att eleverna kompenseras för de undervisningstimmar som tidigare har förvunnit. Bedömningen grundar sig även på de ytterligare åtgärder som vidtagits i form av fasta vikarier och ytterligare personal vid skolenheten. Det möjliggör att den nya timplanen med tillagda timmar kan följas även framöver. Skolinspektionens oanmällda besök visade också att beslutade scheman följdes.

Av uppföljningen framgår dock att skolenheten fortsatt använder sig av skolans val genom mentorstid. Av författningarna följer att undervisningen i ett ämne i skolas val, till sitt innehåll och inriktning, ska vara förenlig med kursplan och kriterier för betygskriterier. Skolinspektionens utredning visar emellertid att skolans val, Tillsammans i ett demokratiskt och hållbart samhälle, inte är kopplat till vare sig kursplan eller betygskriterier för något annat ämne. Det är en brist i förhållande till författningarnas krav.

Bedömningen grundar sig på de uppgifter lärare uppgett i intervju där uppgiften om att skolans val ska utgå från centralt innehåll framgått som en ny uppgift som inte kommunicerats ut till undervisande lärare.

Att tid tas från undervisning i flera ämnen till mentorstid som inte utgår från centralt innehåll innebär att eleverna riskerar att fortsättningsvis gå miste om undervisningstid.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning rörande mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Ale kommuns verksamhet vid Aroseniussskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller skolans val.

Utredningen visar att huvudmannen vidtagit flertalet åtgärder som inneburit att både de elever som nu avslutat årskurs 9 samt de elever som fortfarande går kvar får de undervisningstimmar som fallit bort med anledning av ett tidigare stort antal inställda lektioner. De åtgärder som huvudmannen gjort säkerställer vidare till att reviderad timplan och elevernas schema även fortsättningsvis kan följas. Skolenheten använder sig dock fortfarande av skolans val som mentorstid utan att garantera att undervisningen utgår från innehåll och inriktning vara förenlig med kursplanen, kriterierna för bedömning av kunskap. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Ale kommun en anmärkning.

X Daniel Taje

Beslutsfattare
Signerat av: Daniel Taje

X Matilda Nordh

Föredragande
Signerat av: Matilda Nordh

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Arne Hellmark och Lena Asp medverkat.